

Člověk a chleba

Ještě včera jsme byly hezky v teple, v úkrytu, zahrnované láskou a náklonností, s jistotou hmotného zabezpečení. Ve smyslu konvence jsme cítily, kdo jsme. To lešení kolem stavby se zřítilo. Kdo jsme teď, když nás zbavili našeho zevnějšku? Žebráci? Boháči?

Nebylo mi ani šestnáct, když jsem viděla, jak se lidský obličej promění v masku šelmy. Veškeré společenské konvence šly stranou kvůli jedinému kousku chleba. Už jsme se nepoznávaly - bezohledně jsme se dokázaly vrhnout na svého bližního. V Osvětimi jsem jednou ležela na své pryčně a pozorovala ženu zabranou do modliteb, které z kapsy vyklouzl kousek chleba. Hned se k ní pokradmu přiblížila jiná chuděra a toho kousku chleba, jenž znamenal život, se zmocnila. Ten pohled mnou otrásl. Přesto jsem po tom chlebu toužila stejně jako ona.

Poznala jsem lidské bytosti, které dokázaly snášet tu hroznou bídu důstojně. Tito lidé si uměli zachovat velkorysé srdce a oči měli pozorné a zářící.

V té neuvěřitelné absenci všeho lidského, v té neexistenci, kdy slova dnes, včera a zítra byla pouhými abstraktními pojmy, se stali svědectvím velikosti člověka a nám, kdo jsme měli to štěstí je poznat, vrátili naději a chuť žít.